

Checklista – valfrihetssystem

Ansökningsförfarandet

En upphandlande myndighet som beslutat att få till stånd eller göra ändringar i ett befintligt valfrihetssystem ska annonsera på den nationella webbplats som upprättats för ändamålet (valfrihetswebben). Förfrågningsunderlag ska tillsammans med annonsen finnas tillgängligt på webbplatsen. Fysiska eller juridiska personer kan var för sig eller tillsammans med andra leverantörer lämna en ansökan om att få ansluta sig till valfrihetssystemet.

Den upphandlande myndigheten får inte ställa upp villkor om att en grupp ska ha en bestämd juridisk form för att få lämna en ansökan. Den får dock begära att en grupp ska ha en viss juridisk form när den blivit tilldelad kontraktet, om det krävs för att kontraktet ska kunna fullgöras på ett godtagbart sätt.

OBS! Du kan ansöka om att få ingå i valfrihetssystemet även om ditt bolag är under bildande.

En sökande får även vid behov åberopa andra företags ekonomiska, tekniska och yrkesmässiga kapacitet i ansökan. Med andra ord kan du samarbeta med andra leverantörer. Sökanden ska genom att tillhandahålla ett åtagande (intyg) från företagen i fråga eller på annat sätt kunna visa att han eller hon kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras.

Uteslutning

Den upphandlande myndigheten får utesluta en sökande om denne exempelvis har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen. För en lista på uteslutningsgrunder, se 7 kap. 1 § LOV.

Förfrågningsunderlaget

Av förfrågningsunderlaget ska framgå vilka krav och villkor som samtliga sökande måste uppfylla för att bli godkända som leverantörer inom valfrihetssystemet. Den ekonomiska ersättningen till leverantörerna ska också framgå av underlaget.

Ett allmänt krav är att leverantören följer och uppfyller för tjänsten gällande lagstiftning, t.ex. hälso- och sjukvårdslagen samt på området gällande myndighetsföreskrifter. I övrigt framgår inte uttryckligen av lagen vilka krav som kan ställas av upphandlande myndighet i förfrågningsunderlaget, men vanliga krav brukar vara att leverantören ska kunna kommunicera med den upphandlande myndigheten på ett systemmässigt säkert och enkelt sätt (IT- och vårdinformationssystem), medverka vid uppföljning av verksamheten samt hålla specifika öppettider. För fler exempel på krav, se **upphandlingsmyndighetens hemsida**.

Även om den upphandlande myndigheten har stor frihet att utforma krav och villkor efter egna och enskildas behov måste detta ske inom ramen för gällande rätt. Med detta avses i första hand de grundläggande EU-rättsliga principerna som stadgas i 1 kap. 2 § LOV, som transparens och likabehandling. Med andra ord får myndigheten inte diskriminera dig eller på ett otillbörligt sätt gynna vissa leverantörer framför andra.

I övrigt ska förfrågningsunderlaget också innehålla administrativa bestämmelser, t.ex. om ansökan ska skickas in elektroniskt eller skickas per post samt särskilda kommersiella villkor, t.ex. avtalstiden och uppsägningsklausuler. Om den upphandlade myndigheten vill ställa särskilda krav på tjänstens utförande måste de också anges i förfrågningsunderlaget. Sådana villkor kan exempelvis anges i form av miljö- eller sociala hänsyn, som krav på att anställa personer med svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Villkoren måste vidare ha ett samband med den tjänst som ska utföras.

En leverantör som inte accepterar de särskilda villkoren kan inte godkännas.

Kontraktsskrivning

Enligt 8 kap. 3 § LOV ska den upphandlande myndigheten sedan den lämnat sitt godkännande av leverantörens ansökan att ansluta sig till valfrihetssystemet, utan dröjsmål teckna kontrakt med leverantören.

Tänk på att kontraktet som du skriver under är ett bindande civilrättsligt avtal och att det därför är viktigt att det innehåller tydliga villkor om vad som gäller vid eventuellt avtalsbrott (även från den upphandlande myndighetens sida) samt att det innehåller "rätt" avtalstid, osv. Ta gärna kontakt med förbundet innan du skriver under!

Rättelse och skadestånd

Om den upphandlande myndigheten beslutat att inte godkänna dig som leverantör kan du ansöka om rättelse i en förvaltningsdomstol. Ansökan om rättelse ska ges in till den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten har sin hemvist. Ansökan till förvaltningsrätten ska vara skriftlig och ges in inom tre veckor från den dag då du meddelades att du inte har blivit godkänd.

Vidare har du även rätt att ansöka om rättelse i de fall där du anser att myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i LOV, t.ex. då det föreligger brister i annonseringen, om krav som ställs i förfrågningsunderlaget inte uppfyller de grundläggande principerna som ställs i 1 kap. 2 § LOV eller någon annan bestämmelse i lagen eller om den upphandlande myndigheten på ett otillåtet sätt begränsat leverantörernas möjligheter att komma in med en ansökan. En sådan ansökan om rättelse kan göras så länge som valfrihetssystemet existerar. Om domstolen kommer fram till att leverantören uppfyller kraven, eller att den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i LOV och detta medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida ekonomisk skada, ska domstolen besluta om rättelse. Den upphandlande myndigheten ska därefter rätta sig efter domstolens beslut. Förvaltningsrättens beslut kan överklagas till kammarrätten. För detta krävs dock prövningstillstånd.

En upphandlande myndighet som inte följt bestämmelserna i LOV ska dessutom ersätta den skada en leverantör lidit på grund av detta. Om du inte har godkänts som leverantör och därigenom lidit ekonomisk skada kan du väcka skadeståndstalan inom ett år från det att beslutet meddelades. Talan om skadestånd ska väckas vid allmän domstol, dvs. tingsrätt.